

Covenant & Conversation yazılarına yönelik cömert sponsorlukları için **The Maurice Wohl Charitable Foundation**'a teşekkürlerimizle

Kutlayın

Vayakel-Pekude 5781

Eğer liderler, liderlik ettikleri insanların potansiyellerini en iyi şekilde açığa çıkaracaklarsa, onlara, büyük işler başarmaya kabil olduklarını gösterme fırsatı tanımalı ve sonra da *onların başarılarını kutlamalıdır*. İşte, *peraşamızın* sonlarına doğru, kilit bir anda olan da budur. Bu olay, Şemot kitabını, önceleri meydana gelen tüm çekişmelerin ardından görkemli bir sonuca ulaştırmaktadır.

Bene-Yisrael, *Mişkan*'ın inşa işini nihayet tamamlamışlardır. O noktada şu sözleri okuruz:

Mişkan'ın, Buluşma Çadırı'nın tüm *işi* böylece *tamamlandı*. Bene-Yisrael, her şeyi, tam olarak *A-Şem*'in Moşe'ye emretmiş olduğu şekilde yerine getirmişlerdi... Moşe tüm *işi* inceledi ve onu tam olarak *A-Şem*'in emretmiş olduğu şekilde yapmış olduklarını gördü. Bunun üzerine Moşe onları *mübarek kıldı*. (Şemot 39: 32, 43)

Bu kısım kulağa yeterince basit gelmektedir, ama deneyimli bir kulağa, Bereşit'teki Yaratılış anlatımının sonundaki başka bir metni hatırlatacaktır:

Gökler ve yeryüzü ve onların tüm öğeleri *tamamlandı*. Tanrı, yapmakta olduğu *işi* yedinci günde bitirdi ve yedinci günde, yapmış olduğu tüm *işini* bıraktı. Tanrı yedinci günü *mübarek kıldı* ve onu kutsal kıldı; çünkü Tanrı, yapmak üzere yaratmış olduğu tüm *işini*, bu günde bırakmıştı. (Bereşit 2:1-3)

Üç anahtar sözcük her iki parçada da geçmektedir: "iş", "tamamlandı", "mübarek kıldı". Bu fiillerin yankılanması bir rastlantı değildir. Bunlar Tora'nın, farklı metinler

arasında bağlantı sinyali vererek, bir kanun veya anlatımın, bir başkasının bağlamı içinde okunması gerektiğine işaret etmek için kullandığı araçlardır. Bu örnekte, Tora, Şemot kitabının, Bereşit kitabının başladığı şekilde sona erdiğini vurgulamaktadır. Benzerlik kadar farka da dikkat edin. Bereşit, *Tanrısal* bir yaratma eylemiyle başlamıştır. Şemot ise *insani* bir yaratma eylemiyle sona ermektedir.

İki metni daha yakından inceledikçe, aradaki paralelin nasıl da ayrıntılı bir şekilde kurulduğunu da daha iyi görürüz. Bereşit'teki yaratılış anlatımı, yoğun bir şekilde, yedilerden oluşan seriler etrafında organize edilmiştir. Yaratılışın yedi günü vardır. "İyi" sözcüğü yedi kez, "Tanrı" sözcüğü otuz beş kez ve "yeryüzü" sözcüğü yirmi bir kez geçmektedir. Bereşit'in açılış pasuğu yedi, ikincisi on dört ve konuyu kapatan üç pasuk 35 sözcük içermektedir. Hepsi yedi sayısının katlarıdır. Tüm metin 469 (7 x 67) sözcükten oluşmaktadır.

Mişkan'ın inşaatının Vayakel-Pekude'deki anlatımı da benzer şekilde yedi sayısının etrafında oluşturulmuştur. "Kalp" sözcüğü, Moşe'nin inşaatta kullanılacak malzemeleri belirttiği Şemot 35:5-29 içinde yedi kez, ustalar Betsalel ve Aoliav'ın işleri nasıl yürüteceklerini tarif eden 35:34-36:8'de de yine yedi kez geçmektedir. *Teruma*, yani "bağış" sözcüğü de bu bölümde yedi kez yer almaktadır. Koenlerin giysilerinin yapımını tarif eden 39. *perekte*, "A-Şem'in Moşe'ye emrettiği gibi" ifadesi yedi kez görülmektedir. Aynı ifade 40. *perekte* de yine yedi kez geçmektedir.

Tanrı'nın evreni yaratması ile Bene-Yisrael'in Mabed'i inşa etmesi arasında dikkate değer bir paralellik kurulmaktadır. Mabed'in neyi temsil ettiğini şimdi anlamaktayız. Burası bir mikro-kozmos, evrenin, tıpkı kendisi gibi katiyet ve "hikmet"le inşa edilmiş minyatür bir modelidir; çölün şekilsizliği ve insan kalbinin sürekli bir tehdit arz eden kaosu karşısında, bir düzen yeridir. Mabed, kamp içinde Tanrı'nın Mevcudiyetinin gözle görülebilir bir hatırlatıcısıydı ki, kampın kendisi de, bir bütün olarak Evrenin içinde Tanrı'nın Mevcudiyetine yönelik bir metaforu.

Burada yüksek ve mukadder bir fikir şekillenmektedir. Şemot kitabının büyük bir kısmı boyunca nankör ve gönülsüz bir portre çizmiş olan Bene-Yisrael'e şimdi, Altın Buzağı günahından sonra, ıslah edilemez olmadıklarını gösterme fırsatı tanınmış ve onlar da bu fırsatı kucaklamışlardır. Büyük işler başarmaya kabil oldukları kanıtlanmıştır. Yaratıcı olabildiklerini göstermişlerdir. Bir mini-evren yaratmak üzere cömertlik ve becerilerini kullanmışlardır. Bu simgesel eylemle, hahamların etkili ifadesinde olduğu gibi, "Yaratılış işinde Tanrı'nın ortakları" haline gelmeye kabil olduklarını ortaya koymuşlardır.

Bu, onların gerek yeniden moral kazanmaları için, gerekse de Tanrı'nın antlaşmasının tarafı olan halk olarak kendi öz imajları için esas niteliğe sahipti. Yahudilik, insanın olasılıkları konusunda düşük profilli bir görüş benimsemez. "İlk günah" nedeniyle ebediyen kusurlu ve lekeli olduğumuza inanmayız biz. Ahlaki büyüklük konusunda kabiliyetsiz değilizdir. Aksine, Yaradan'ın suretinde yaratılmış olduğumuz gerçeğinin ta kendisi, biz insanların – yaşam formları içinde başka bir benzeri olmayan şekilde – yaratıcı olma kabiliyetine sahip olduğu anlamına gelmektedir. Yisrael'in ilk yaratıcı başarısı tamamlandığı zaman Moşe onları,

Hahamlarımıza göre, “Tanrı’nın İsteği öyle olsun ki, Mevcudiyeti, ellerinizin eseri üzerine yerleşsin”¹ diyerek mübarek kılmıştır. Potansiyel büyüklüğümüz, Tanrısal Mevcudiyet için birer mesken haline gelen yapılar, ilişkiler ve hayatlar yaratabiliyor olmamızda yatar.

Moşe, onları mübarek kılıp başarılarını kutlayarak, onlara ne olabileceklerini göstermiştir. Bu, potansiyel olarak hayatı değiştirecek güçte bir deneyimdir. İşte çağdaş bir örnek:

2011 yılında, 11 Eylül’den kısa bir süre sonra, Londra’da, ismini hemen hatırlayamadığım bir hanımefendiden bir mektup almıştım. Dünya Ticaret Merkezi’ne yapılan saldırının gerçekleştiği sabah, öğretmenlik mesleğinin statüsünü yükseltmenin yolları üzerine bir ders verdiğimi ve kendisinin de bu konuda basında bir haber gördüğünü yazıyordu. Bu da onu, kendisiyle aramızda o günün sekiz yıl öncesinde gerçekleşen bir buluşmayı bana yazarak hatırlatmaya sevk etmişti.

Bu hanımefendi o dönemde, 1993 yılında, bocalayan bir okulun müdürüydü. Radyo yayınlarımdan bazılarını duymuş, söylediklerimle bir yakınlık hissetmiş ve sorunu için bir çözümüm olabileceğini düşünmüştü. Onu, iki yardımcısıyla birlikte evimize davet ettim. Kadının bana anlattığı hikâyeye şöyleydi: Okul içinde, hem öğretmenler, hem öğrenciler hem de veliler arasında moral tüm zamanların en düşük seviyesindeydi. Veliler çocuklarını okuldan çekmeye başlamışlardı. Kayıtlı öğrenci sayısı, 1000’den 500’e düşmüştü. Sınav sonuçları kötüydü: öğrencilerin yalnızca yüzde 8’i yüksek notlar alabiliyordu. Bir şeyler dramatik bir şekilde değişmediği takdirde okulun kapatılmak zorunda kalacağı açıktı.

Genel temalar üzerinde bir saat civarında sohbet ettik: okulun bir camia olarak durumu, bir değerler sisteminin nasıl yaratılabileceği, vesaire. Aniden, yanlış hatlar üzerinde düşünmekte olduğumuzu fark ettim. Bu hanımefendinin yüzleşmekte olduğu mesele felsefi değil, pratikti. “Tek bir sözcüğü yaşamınızı istiyorum,” dedim: “*Kutlayın.*” İçini çekerek bana döndü: “Anlamıyorsunuz – kutlayacak *hiçbir şeyimiz* yok. Okulda her şey yanlış gidiyor.” “O halde,” diye cevap verdim, “kutlayacak bir şeyler *bulun*. Eğer tek bir öğrenci bile bu hafta geçen haftakine göre daha başarılı olduysa, kutlayın. Birinin doğum günü varsa kutlayın. Eğer bugün Salı günüyse, onu kutlayın.” Müdire hanım ikna olmamış görünüyordu, ama bu fikri deneyeceğine söz verdi.

Şimdi, sekiz yıl sonra, o zamandan beri neler olup bittiğini anlatmak için bana yazıyordu. Yüksek notların alındığı sınav sonuçları yüzde 8’den yüzde 65’e çıkmıştı. Öğrenci kayıt sayısı 500’den 1000’e yükselmişti. En iyi haberi sona saklayarak, eğitime olan katkıları nedeniyle kendisine “Britanya İmparatorluğu Dam’ı” nişanı – Kraliçenin bir kadına bahşedebileceği en yüksek onur – verildiğini de ekledi. Sözlerini, tek bir sözcüğün, okulu – ve kendi hayatını – nasıl değiştirmiş olduğunu bilmemi istediğini söyleyerek tamamladı.

Kendisi harika bir öğretmendi ve şüphesiz benim tavsiyeme muhtaç değildi. Cevabı her halükârda kendi başına bulabilecekti. Ama bu stratejinin başarılı

¹ Sifre, Bamidbar, Pinehas, 143.

olacağı konusunda hiçbir zaman herhangi bir şüphem olmamıştır; çünkü hepimiz, başka insanların bizden beklentilerini yerine getirmek üzere gelişiriz. Eğer beklentiler düşük olursa, biz de küçük kalırız. Beklentiler yüksek olursa, biz de uzun boyla dolaşırız.

Her birimizin sabit bir zekâ, erdem, akademik kabiliyet, motivasyon ve dürtü payına sahip olduğu fikri gülünçtür. Hepimiz Monet gibi tablolar veya Mozart gibi besteler yapamayız. Ama her birimizin, biri onları uyandırana kadar hayat boyunca uyur halde yatabilen yetenekleri, kapasiteleri vardır. Eriřmeye kabil olduğumuzu asla düşünmediğimiz doruklara erişebiliriz. Bunun için gereken tek şey, bize inanan, bize meydan okuyan ve sonra, bu meydan okumaya cevap verdiğimiz zaman başarılarımızı mübarek kılan ve kutlayan biriyle karşılaşmaktır. Altın Buzağı günahından sonra Moşe'nin Bene-Yisrael için yaptığı şey budur. Onları önce yaratmaya yönlendirmiş ve sonra da hem onları hem de eserlerini, tüm dileklerin en basiti ve en etkileyicisiyle mübarek kılarak, şehina'nın, onların ellerinin eseri üzerine yerleşmesi ni dilemiştir.

Kutlama, motive etmenin temel bir parçasıdır. Bir okulun yönünü tamamen değiştirmiştir. Daha önceki bir çağda ve daha mukaddes bir bağlamda, Bene-Yisrael'in yönünü tamamen değiştirmiştir. Öyleyse, kutlayın.

Başkalarının başarılarını kutladığımız zaman, yaşamları değiştiririz.

ŞABAT SOFRASI IÇIN SORULAR

1. Sizce yaratılış hakkındaki bu kısımlar neden yedinin katları etrafında yapılandırılmıştır?
2. Rabi Sacks'ın tavsiyesi hikâyedeki okul üzerinde neden böylesine derin bir etki yaratmıştır?
3. Acaba bu kutlama fikrini, birlikte çalıştığınız veya sosyalleştiğiniz bir grup kişiye uygulayabilir misiniz?